

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kratom v trestním právu: kde končí přestupek a začíná trestný čin?

Od listopadu 2025 podléhá nakládání s kratomem zvláštnímu povolovacímu režimu. Prodej nebo distribuce bez příslušného oprávnění mohou představovat přestupek, v závažnějších případech však také trestný čin neoprávněného nakládání s psychomodulačními látkami. Článek se zaměřuje na dosud nevyjasněnou hranici mezi oběma formami odpovědnosti, zejména na výklad pojmů „neoprávněně“ a „ve větším rozsahu“ podle § 251a trestního zákoníku.

Kratom je označení pro sušené nebo jinak zpracované listy tropického stromu *Mitragyna speciosa*, které obsahují psychoaktivní alkaloidy, zejména mitragynin a 7-hydroxymitragynin. [\[1\]](#)

Do listopadu 2025 neměl kratom v českém právu vlastní zvláštní regulatorní status. Jeho právní posouzení proto záviselo především na způsobu prezentace a zamýšleném použití konkrétního výrobku. Byl-li nabízen k lidské spotřebě, vstupovala do úvahy unijní úprava nových potravin. Kratom přitom nebyl povolen jako nová potravinová ani zařazen na unijní seznam povolených nových potravin, a nemohl být proto legálně uváděn na trh jako potravinová. [\[2\]](#) V praxi býval z tohoto důvodu označován například jako botanický či sběratelský předmět nebo jako výrobek neurčený ke konzumaci. Takové označení však samo o sobě nemohlo být rozhodující, pokud z celkového způsobu nabídky vyplývalo, že je výrobek fakticky určen k lidské spotřebě.

Zákonem č. [321/2024](#) Sb., kterým se mění zákon č. [167/1998](#) Sb., o návykových látkách, a další související zákony, byl v České republice vytvořen nový právní režim psychomodulačních látek. Zákon č. [167/1998](#) Sb., o návykových látkách (dále jen „zákon o návykových látkách“), je vymezuje jako nové psychoaktivní látky a další látky s psychoaktivním účinkem, které nepředstavují závažné riziko pro veřejné zdraví ani riziko závažných sociálních dopadů a jsou současně uvedeny na seznamu vydaném nařízením vlády. [\[3\]](#)

Nařízením vlády č. [456/2025](#) Sb., o seznamu psychomodulačních látek, byly na tento seznam zařazeny kratom, kratom extrakt a výrobky z nich. Od 12. listopadu 2025 tak jejich výroba, dovoz, distribuce a uvádění na trh podléhají podmínkám zákona o návykových látkách a zásadně také povolení Ministerstva zdravotnictví. [\[4\]](#) Nakládání s kratomem bez potřebného oprávnění proto může vedle přestupkové odpovědnosti založit rovněž trestní odpovědnost podle § 251a zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku (dále jen „trestní zákoník“).

Kratom se svým zařazením mezi psychomodulační látky nestal omamnou nebo psychotropní látkou podle tradičních drogových seznamů. Psychomodulační látky představují samostatnou zákonnou kategorii. Pro účely trestního zákoníku se však podle § 130 odst. 2 považují za návykové látky. [\[5\]](#)

Neoprávněné nakládání podle § 251a trestního zákoníku

Podle § 251a odst. 1 trestního zákoníku se trestného činu dopustí ten, kdo neoprávněně ve větším rozsahu nakládá s psychomodulačními látkami. Za takové jednání lze uložit trest odnětí svobody až na dvě léta nebo zákaz činnosti. Pro naplnění skutkové podstaty je tedy nutné současné naplnění tří znaků: nakládání s psychomodulační látkou, neoprávněnost tohoto nakládání a jeho větší rozsah. Jde

přítom o úmyslný trestný čin.

Podle § 33a zákona o návykových látkách se za nakládání s psychomodulačními látkami považuje jejich výzkum, výroba, dovoz, distribuce, koupě za účelem dalšího uvádění na trh, maloobchodní či internetový prodej a pěstování rostlin nebo hub, ze kterých lze tyto látky získat. Nakládáním je za stanovených podmínek rovněž skladování a přeprava související s uvedenými činnostmi.

Za nakládání se naopak nepovažuje přechovávání psychomodulační látky fyzickou osobou pro osobní potřebu ani nakládání fyzické osoby s malým množstvím. Samotné držení kratomu pro vlastní spotřebu proto skutkovou podstatu § 251a trestního zákoníku zásadně nenaplní. Při posuzování účelu přechovávání mohou mít význam například množství látky, způsob jejího rozdělení a balení, obsah komunikace, existence objednávek, přijímání plateb nebo další okolnosti svědčící o obchodní činnosti. Ani zjištěný distribuční účel však nelze posuzovat izolovaně od zákonné výjimky pro nakládání fyzické osoby s malým množstvím.

Co se týče znaku neoprávněnosti, nakládání s psychomodulačními látkami je zásadně možné pouze na základě povolení Ministerstva zdravotnictví. Povolení je nepřevoditelné a opravňuje jeho držitele pouze k výslovně uvedeným činnostem. Typickými příklady neoprávněného nakládání proto mohou být prodej, výroba nebo dovoz bez potřebného povolení, výkon činnosti, kterou vydané povolení nepokrývá, použití povolení vydaného jiné osobě nebo pokračování v činnosti po jeho odnětí. [6]

Složitější případy vznikají tehdy, pokud provozovatel platným povolením disponuje, ale poruší některou z dílčích povinností, například požadavky na evidenci, označování, balení nebo kontrolu výrobků. Zákon o návykových látkách upravuje řadu těchto porušení jako samostatné přestupky. Nelze proto bez dalšího dovodit, že každé administrativní či technické pochybení činí celé nakládání neoprávněným ve smyslu § 251a trestního zákoníku. Pro posouzení neoprávněnosti by mělo být významné zejména to, zda porušení zasahuje do samotné existence nebo rozsahu oprávnění k dané činnosti, anebo představuje pouze vadný způsob výkonu jinak povolené činnosti. Vzhledem k novosti právní úpravy zatím nelze vycházet z ustálené judikatury, která by rozsah pojmu neoprávněnosti ve vztahu k jednotlivým regulatorním povinnostem vymezovala.

Nakládání musí být současně uskutečňováno „ve větším rozsahu“. Trestní zákoník tento pojem nevymezuje pevnou hmotností, finanční ani časovou hranicí. Při jeho posuzování může být relevantní zejména množství kratomu a koncentrace účinných látek, počet prodejců a zákazníků, délka a soustavnost činnosti, velikost obrátu, skladové zásoby nebo existence prodejní a distribuční infrastruktury.

Vzhledem k dosavadní absenci judikatury přímo k § 251a trestního zákoníku lze pouze podpůrně přihlídnout k rozhodovací praxi týkající se neoprávněného podnikání, jehož skutková podstata rovněž pracuje s požadavkem činnosti vykonávané „neoprávněně ve větším rozsahu“. Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 2 Tzn 113/97 uvedl, že pro posouzení většího rozsahu není významný pouze výsledek činnosti, ale celý souhrn dílčích jednání směřujících k dosažení zamýšleného výsledku, včetně délky, forem a četnosti činnosti. [7] Podle usnesení sp. zn. 5 Tdo 1605/2008 může jít o neoprávněné podnikání ve větším rozsahu i tehdy, pokud činnost nepřinesla zisk nebo byla ztrátová. [8]

Při posuzování neoprávněného prodeje kratomu proto nebude rozhodující pouze množství zajištěné látky nebo skutečně dosažený zisk. Význam může mít také rozsah reklamy, množství nakoupených zásob, počet rozpracovaných objednávek nebo vybudovaná distribuční síť. Judikaturu k neoprávněnému podnikání však nelze přebírat mechanicky, neboť regulace psychomodulačních látek sleduje vedle kontroly regulovaného trhu také ochranu veřejného zdraví.

Hranice mezi přestupkem a trestným činem

Zákon o návykových látkách obsahuje vlastní přestupkové skutkové podstaty. Správní odpovědnost tak může být uplatněna například při porušení evidenčních povinností, nesprávném balení nebo označení, nedodržení pravidel pro ověřování věku nebo při neoprávněném nakládání, které nedosahuje většího rozsahu.

Zásadním rozlišovacím znakem mezi přestupkem a trestným činem je především větší rozsah činnosti, pro trestní odpovědnost však musí být současně prokázána také neoprávněnost nakládání a úmyslné zavinění. Samotné ojedinělé porušení evidenční, informační nebo technické povinnosti při jinak povolené činnosti zpravidla nebude postačovat k naplnění § 251a. Naproti tomu i časově krátké jednání může dosáhnout většího rozsahu, jde-li například o jednorázový dovoz nebo distribuci mimořádně velkého množství látky. Rozhodující proto není pouze délka nebo opakovanost činnosti, ale celkové vyhodnocení jejího rozsahu a významu. Konkrétní hranici bude muset postupně vymezit rozhodovací praxe soudů.

Samostatný trestněprávní význam může mít také prodej, podání nebo poskytování kratomu nezletilým. Podle § 204 trestního zákoníku se trestného činu dopustí ten, kdo ve větší míře nebo opakovaně poskytne dítěti psychomodulační látku. Je-li čin spáchán na dítěti mladším patnácti let, uplatní se přísnější trestní sazba.[\[9\]](#)

Relevantní může být rovněž trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 trestního zákoníku, například při řízení motorového vozidla po užití kratomu.[\[10\]](#) Pro mitragynin zatím není v rozhodovací praxi stanovena obecně použitelná koncentrační hranice, při jejímž dosažení by bylo možné bez dalšího dovodit stav vylučující způsobilost. [\[11\]](#) Stupeň ovlivnění proto bude nutné posuzovat zejména na základě toxikologického vyšetření, případného znaleckého posudku, klinických projevů řidiče a způsobu jeho jízdy.

V hraničních případech může být významná také zásada subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Sama existence přestupkové skutkové podstaty však trestní odpovědnost nevylučuje, jsou-li naplněny všechny znaky trestného činu a společenská škodlivost případu odpovídá použití trestního práva. Tento argument bude mít největší váhu tam, kde množství jen těsně přesahuje hranici „většího rozsahu“ a kde chybí další přitěžující okolnosti (např. úmysl látku dále šířit), tedy tam, kde stačí přestupkový postih a typová společenská škodlivost trestného činu není naplněna.

Připravované zpřísnění regulace

Vedle účinné právní úpravy je třeba upozornit na připravovanou novelu, také označovanou jako Lex Kratom. Ta počítá mimo jiné se zákazem internetového prodeje, zvýšením minimálního věku kupujících na 21 let, zpřísněním podmínek pro specializované prodejny a se zvýšením správních sankcí. Mezirezortní připomínkové řízení k návrhu, zkrácené na pouhých 10 pracovních dnů, bylo ukončeno 15. července 2026. Návrh nyní čeká na vypořádání připomínek a na projednání vládou, Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Předpokládaná účinnost od 1. ledna 2027 proto zatím není jistá a text novely se v dalším průběhu legislativního procesu může měnit.[\[12\]](#)

Už samotné připomínky k návrhu přitom ukazují, že vymezení nakládání s psychomodulačními látkami není jednoznačné ani na úrovni přestupků a definic. Ministerstvo zemědělství navrhuje sjednotit horní hranici sankce u dvou přestupkových skutkových podstat, které v jádru postihují totéž neoprávněné nakládání, zatímco Hospodářská komora ČR upozorňuje, že nově zaváděný pojem „pro jiného přebírat“ neodpovídá zákonnému vymezení druhů nakládání podle § 33a zákona o návykových

látkách a je třeba jej vyjasnit.

Z trestněprávního hlediska je významný zejména zamýšlený zákaz internetového prodeje, který by mohl rozšířit okruh situací považovaných za neoprávněné nakládání. Samotná skutková podstata § 251a trestního zákoníku se však podle současného návrhu nemění. Nadále proto bude nutné prokázat také větší rozsah a úmyslné zavinění.

Závěr

Kratom tedy není v českém právu obecně zakázanou látkou. Jeho výroba, dovoz, distribuce a uvádění na trh však podléhají zvláštnímu povolovacímu režimu, jehož porušení může vést ke správní, ale za určitých okolností také k trestní odpovědnosti.

Trestný čin podle § 251a trestního zákoníku je naplněn pouze tehdy, jde-li o úmyslné neoprávněné nakládání ve větším rozsahu. Dokud nebude vytvořena ustálená judikatura, bude nutné hranici mezi přestupkem a trestným činem posuzovat podle konkrétních okolností, zejména podle rozsahu, délky a organizovanosti činnosti. Samotné množství zajištěného kratomu přitom zpravidla nebude jediným rozhodujícím kritériem.

JUDr. Bc. Pavel Martiník, Ph.D.

[Martiník advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Uruguayská 380/17
120 00 Praha 2 - Vinohrady

Tel.: +420 773 706 807
E-mail: pavel@martinik.legal

[1] World Health Organization, Expert Committee on Drug Dependence (ECDD), *Pre-Review Report: Kratom (Mitragyna speciosa), mitragynine, and 7-hydroxymitragynine*, 44th meeting, říjen 2021. Dostupné >>> [zde](#).

[2] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/2470 ze dne 20. prosince 2017, kterým se zřizuje seznam Unie pro novou potravinu v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2283 o nových potravinách, ve znění pozdějších předpisů.

[3] § 2 odst. 1 písm. l) zákona č. [167/1998](#) Sb., o návykových látkách

[4] Nařízení vlády č. [456/2025](#) Sb., o seznamu psychomodulačních látek

[5] § 130 odst. 2 a § 251a zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník

[6] § 33a až § 33c zákona č. [167/1998](#) Sb., o návykových látkách

[7] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 1997, sp. zn. 2 Tzn 113/97

[8] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 1. 2009, sp. zn. 5 Tdo 1605/2008

[9] § 204 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník

[10] § 274 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník

[11] Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2020, sp. zn. Tpjn 300/2020

[12] Návrh zákona, kterým se mění zákon č. [167/1998](#) Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (tzv. Lex Kratom), čj. MZDR 17852/2026-2/LEG, PID KORNDVEC8EF8. Mezirezortní připomínkové řízení ukončeno 15. 7. 2026. Dostupné >>> [zde](#).

Další články:

- [Povaha sjezdů](#)
- [Zaplatit za logo nestačí. Jaká práva skutečně získáváte?](#)
- [Výslech advokáta účastníka řízení coby důkazní prostředek](#)
- [Rozhodnutí Nejvyššího soudu ke změně klíče pro stanovení příspěvků na správu domu a pozemku, k samotnému stanovení příspěvků a k rozúčtování nákladů na služby](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 41.: Záruka za jakost v kupní smlouvě](#)
- [Dvacet let vlastní cestou. Arthur Braun o svobodě, číslech a lidském elementu advokacie](#)
- [Komu náleží vlastnické právo k náhradní veřejné komunikaci postavené investorem?](#)
- [AML rizika u luxusních nákupů](#)
- [Recentní judikatura Nejvyššího soudu k důvodům neplatnosti usnesení valné hromady](#)
- [Tlačítko pro odstoupení od smlouvy jako nový standard spotřebitelského online rozhraní](#)
- [Formální a materiální stránka přestupku; case study](#)